

Znaczenie i zasady kształtowania terenów zieleni w przestrzeni publicznej

BOŻENA MATYSIAK

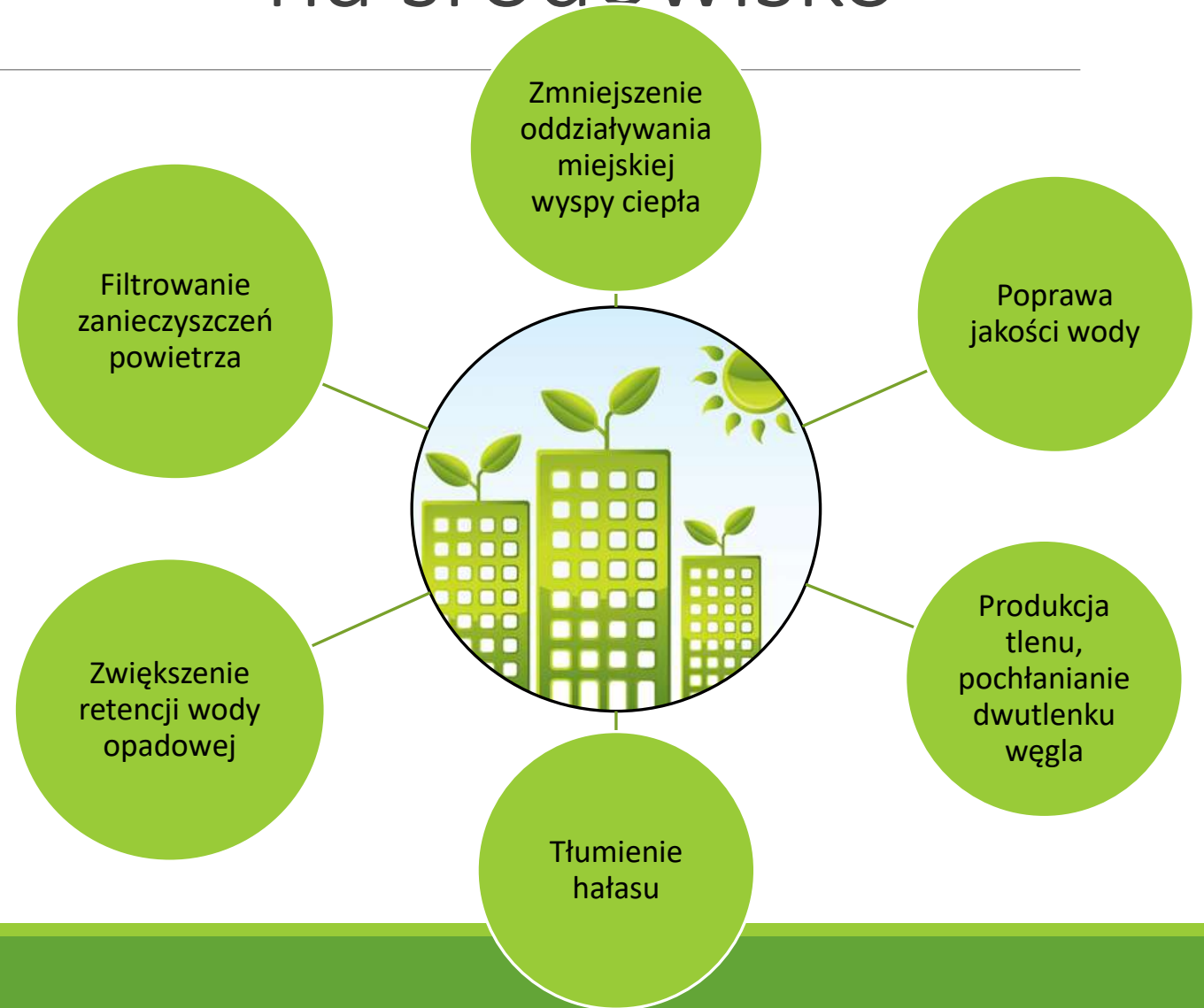
INSTYTUT OGRODNICTWA PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Dobrze zaprojektowane miasto – odporne na skutki zmian klimatycznych, chroniące klimat i stwarzające dobre warunki do życia w przestrzeni zurbanizowanej

Korzystny wpływ zieleni na środowisko

Zieleń utrzymuje gospodarkę miejską w dobrej kondycji finansowej

Zieleń poprawia estetykę i bioróżnorodność

Zieleń stwarza zdrowsze środowisko do życia -
poprawia zdrowie, samopoczucie i komfort

Zieleń łagodzi stres i sprzyja aktywności fizycznej

Zieleń – naturalne miejsce spotkań

Biura w otoczeniu zieleni poprawiają efektywność pracy pracowników

Dobre praktyki w projektowaniu publicznych terenów zieleni

- Rozwiązania ograniczające lub opóźniające spływ wody opadowej i przyczyniające się do poprawy jej jakości (ogrody deszczowe, łąki kwietne)
- Zielone rozwiązania architektoniczne i projekty budowlane (zielone dachy i ściany), ochrona nabrzeży, rekonstrukcja naturalnej linii brzegów
- Nawierzchnie przepuszczalne chodników i parkingów
- Odzyskiwanie podwórz i wnętrz blokowych dla terenów zieleni publicznej
- Zachowanie i wzbogacanie bioróżnorodności
- Tworzenie nowych terenów zieleni na obszarach zdegradowanych lub przemysłowych
- Zielone korytarze z trasami pieszymi i rowerowymi promującymi zrównoważoną mobilność
- Kluczowe znaczenie ma dobrze zaprojektowana, funkcjonalna zieleń, zieleń dedykowana dla miast i wysokiej jakości materiał roślinny do zagospodarowania terenu (pnącza, rośliny okrywowe)

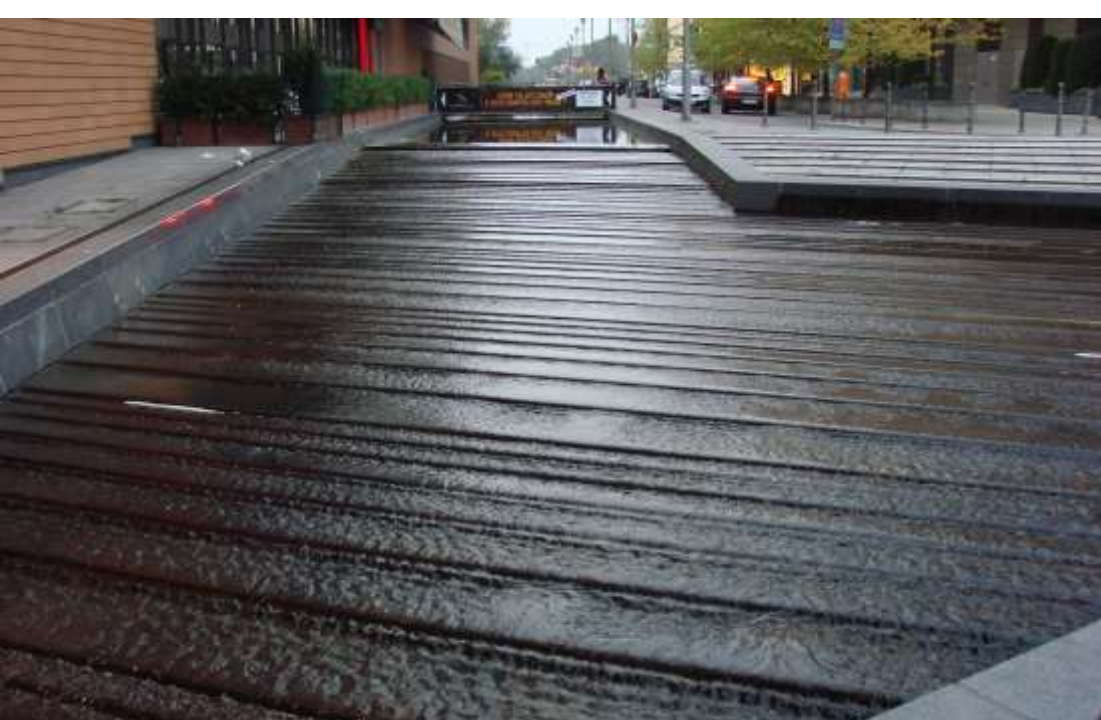

Ogrody deszczowe

- Naśladują naturę w gromadzeniu, oczyszczaniu i opóźnianiu spływu deszczówki
- Zapobiegają zalewaniu ulic, domów i piwnic
- Budowa jest znacznie tańsza niż zbiorników retencyjnych
- W Gdańsku powstał system ogrodów deszczowych o powierzchni 20 ha
- Gdańskie Wody zachęcają do zgłaszania miejsc, gdzie występują lokalne podtopienia. Lokalizacje są weryfikowane pod kątem możliwości realizacji ogrodów deszczowych
- Mieszkańcy są zapraszani do wspólnego sadzenia roślin. Spotkania są okazją do rozmów dotyczących adaptacji do zmian klimatu
- Ogrody deszczowe są wspierane przez miasto, budowę można sfinansować z Zielonego Budżetu Obywatelskiego

Gospodarowanie wodami opadowymi w Berlinie (Potsdamer Platz)

- Zielone dachy na wielu budynkach
- Woda deszczowa spływająca z dachów gromadzona jest w podziemnych cysternach o pojemności 2600 m³, wykorzystywana jest do nawadniania roślin
- Główny otwarty zbiornik wodny zajmuje powierzchnię 1,2 ha, poziom wody 15 cm
- Nadmiar wody odprowadzany jest przez kanał o długości 1,7 km. Kanał ma zarówno twarde nabrzeże i zielone brzegi
- Jakość wody utrzymywana jest dzięki instalacjom infiltracyjnym oraz fitoremediacji. Zbiorniki w części krajobrazowej obsadzone są roślinami wodnymi – filtr biologiczny

Zielone dachy

- Ogrody intensywne lub ekstensywne
- Zapobiegają powstawaniu Miejskiej Wyspy Ciepła
- Zatrzymują wodę deszczową
- Zwiększają powierzchnię biologicznie czynną
- Stanowią filtr zanieczyszczeń powietrza, roślin produkują tlen
- Tłumią hałas, mają właściwości termoizolacyjne
- Atuty marketingowe
- Ogród na dachu biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego (zintegrowany z panelami słonecznymi i zbiornikiem gromadzącym wodę opadową)

Zielone ściany

Łąki kwietne

Łąki kwietne

- Zastępują trawniki
- Zatrzymują wodę opadową
- Zwiększają bioróżnorodność na obszarach miejskich
- Mniej koszenia (mniejszy hałas, mniej spalin, niższe koszty utrzymania)
- Naturalny filtr zanieczyszczeń wody, gleby i powietrza

Półprzepuszczalne nawierzchnie

Zielone wiaty przystankowe,
stacje solarne do ładowania USB

Zielone przystanki w Warszawie

Kilkanaście wiat pokrytych rozchodnikiem

Rozchodnik nie wymaga podlewania i nawożenia, dobrze znosi wysokie temperatury i suszę, retencjonuje wodę opadową, ogranicza zapylenie, długi okres kwitnienia

Pnącza – ekrany akustyczne, izolacja termiczna, duża masa zieleni na małych przestrzeniach

Pergola w Zurychu i podwórko w Lublinie

Wprowadzanie zieleni na terenach najbardziej nagrzewających się

Skwer przy stacji Ratusz Arsenal Warszawa

Park Citroena w Paryżu (początek lat 90.XX w)

- Założony na terenie dawnej fabryki samochodów
- Stworzony na składowiskach odpadów przemysłowych w celu ożywienia podupadłych terenów miasta
- 13,8 ha, elementy wodne 1 ha
- Kompozycja łączy przenikające elementy regularności (echo francuskiego baroku) i elementy dzikiej natury

Rewitalizacja parku w Skierniewicach (2014)

Park uznany przez Towarzystwo Urbanistów Polskich za najlepiej zrewitalizowaną przestrzeń publiczną w zieleni

Urban horticulture - miejskie ogrodnictwo

- Mini-farmy ogrodnicze na niezagospodarowanych terenach w miastach
- Teren ogrodu - wspólne dobro mieszkańców
- Częściowa samowystarczalność żywieniowa
- Żywność ekologiczna, tradycyjna, etniczna
- Niskie koszty produkcji (woda opadowa, komposty)
- Przyrodnicza rewitalizacja terenów miejskich (przywrócenie równowagi hydrologicznej terenu, recykling odpadów organicznych, zwiększenie bioróżnorodności)
- Integracja lokalnej społeczności i odbudowa ducha wspólnoty

Dawne lotnisko Tempelhof w Berlinie

Teren udostępniony dla mieszkańców, aby wykorzystać kreatywność mieszkańców w projektowaniu publicznych terenów zieleni

Kreatywne podejście do miejskiego ogrodnictwa

Wykorzystanie tożsamości lokalnej do kształtowania postaw proekologicznych

Pawilon „Odcienie Natury” Floriada 2022, Almere Niderlandy

- Lokalni producenci wełny pokazują swoje ekologiczne produkty
- Laboratoryjny wgląd w naturalny proces barwienia wełny
- Owieczki wełniane w szklanych stojakach wypełnionych roztworami barwników produkowanych z roślin
- Rośliny do produkcji barwników rosną wokół pawilonu
- Powolny proces barwienia wspomagany przez światło słoneczne
- Gra światła i kolorów
- Edukacja

Dziękuję za uwagę